

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 24/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kristityksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden kohtelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Inka Hopsun /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 24/2024 vp:

Onko hallitus ryhtymässä toimiin, jotta kristityksi kääntyneiden turvapaikanhakijoiden uskon aitoutta arvioitaessa noudatettaisiin asiaankuuluvaa varovaisuutta ja huomioitaisiin prosessissa paremmin uskon kysymysten asiantuntijoita ja

miten hallitus varmistaa, että kristinuskoon kääntynyt ja kastettu turvapaikanhakija, jonka vakaumusta ei ole uskottu, ei joudu vakavan vainon kohteeksi tai hengenvaaraan, kun hänet palautetaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallituksen turvapaikkapolitiikka perustuu hädänalaisimpien auttamiseen, kansainväliseen yhteistyöhön, turvallisuuden takaamiseen ja länsimaisten arvojen, kuten demokratian ja tasa-arvon, puolustamiseen. Erityisesti kiinnitetään huomiota lasten, naisten ja vammaisten oikeuksiin. Hallituksen tavoitteena on niin kansallisella kuin EU-tasolla, että apu kohdentuu kaikkein hädänalaisimmille ja järjestelmän väärinkäyttö estetään. Hallituksen tavoitteena on minimoida Euroopan rajojen ylittämiseen ja turvapaikan hakemiseen Suomesta perustuva turvapaikkamekanismi sekä tiukentaa turvapaikkapolitiikkaa mm. kiristämällä uusintahakemusten tekemisen edellytyksiä ja estämällä perusteettomia uusintahakemuksia. Lisäksi lähtökohtana on, että kielteisen päätöksen saaneet palaavat tai heidät palautetaan lähtömaihin mahdollisimman nopeasti. Hallitus on sitoutunut noudattamaan maahanmuuttopolitiikassa ihmisoikeus- ja muita kansainvälisiä sopimuksia sekä EU-lainsäädännön velvoitteita.

Turvapaikan saaminen edellyttää, että henkilöllä on perustellusti aihetta epäillä joutuvansa kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Lisäksi edellytyksenä on, ettei henkilö voi pelkäämänsä vainon vuoksi turvautua kotimaansa tai pysyvän asuinmaansa viranomaisen suojeluun. Turvapaikan kriteerit on määritelty laissa ja kansalainvälisissä sopimuksissa.

Maahanmuuttovirasto kehittää jatkuvasti asiantuntemustaan myös kristinuskoon kääntyneiden turvapaikkahakemusten käsittelyn suhteen. Virastossa on uskontoasiantuntija, joka huolehtii siitä, että puhutteluja ja päätöksiä tekevät ylitarkastajat saavat tietoa ja tukea. Uskontoasiantuntija perehdyttää kaikki uudet ylitarkastajat uskontoteemaan ja erityisesti kristinuskoon kääntyneiden puhuttelu- ja päätöstyöhön. Asiantuntija seuraa kotimaista ja kansainvälistä oikeuskäytäntöä uskon- toperusteisten hakemusten osalta ja kehittää sen pohjalta työtään sekä ohjeistaa henkilökuntaa. Asiantuntija myös seuraa Maahanmuuttoviraston päätöksiä varmistaakseen, että ne noudattavat viraston yleisiä ohjeita ja käytäntöjä. Lisäksi Maahanmuuttovirasto on yhteistyössä Suomen Eku- meenisen Neuvoston kanssa valmistanut laajan koulutuskokonaisuuden eri kirkkokuntien keskei- sistä perinteistä ja teologian painotuksista.

Turvapaikka-asiaa koskevat päätökset perustuvat kansalliseen ja kansainväliseen lainsäädäntöön ja sopimuksiin, sekä kansalliseen ja kansainväliseen oikeuskäytäntöön, myös silloin, kun turva- paikanhakija vetoaa uskontoon vainon syynä. UNCHR on antanut suuntaviivat sellaisten turva- paikkahakemusten arviointiin, joiden perusteena on uskonnollinen kääntyminen vainon syynä. Tutkittavat elementit ja niiden arviointi perustuvat siis oikeuskäytäntöön ja muun muassa UNHCR:n ohjeistukseen. Jokaista hakijaa kuullaan yksilöllisesti ja arvio tehdään tapauskohtai- sesti.

Pääsääntöisesti olennaisin selvitys hakijan kristinuskoon kääntymisestä on hakijan oma kertomus, jonka merkitystä myös korkein hallinto-oikeus on ratkaisukäytännössään korostanut. Seurakun- nan tai uskon asiantuntijoiden lausunnot toimivat yhtenä osana näyttöä, jonka perusteella asiaa arvioidaan. UNHCR:n mukaan seurakunnan lausunto tai kastetodistus ei kuitenkaan yksin voi olla ratkaiseva näyttö. Saman ovat todenneet oikeusasteet. Arvio on turvapaikkatutkintaa tekevien viranomaisten ja oikeusasteiden tehtävä, jossa otetaan osaltaan huomioon todistajien ja seurakun- tien todistukset. Jos muut asiaan vaikuttavat seikat eivät tue sitä, että hakija olisi vaarassa uskon- nollisen kääntymisen vuoksi tai uskonnollista kääntymistä ei voida pitää uskottavana, seurakun- nan lausunto ei yksin voi kääntää arviota toiseksi.

Helsingissä 7.3.2024

Sisäministeri Mari Rantanen

VN/5548/2024-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: